

Анотація до науково-дослідницької роботи

**Особливості реалізації правових засад
децентралізації на Сході України**

Виконавці:

ГУДІМА Т.С., канд. юр. наук, ст. наук. співр.
відділу проблем модернізації господарського
права та законодавства Інституту економіко-
правових досліджень НАН України
МАЛОЛІТНЕВА В.К., канд. юр. наук,
вчений секретар Інституту економіко-
правових досліджень НАН України

У дослідженні міститься аналіз недоліків правових засад децентралізації у Донецькій та Луганській областях. Зокрема розглядаються проблеми відсутності законодавчого регулювання механізму співробітництва між територіальними громадами, які знаходяться у різних адміністративно-територіальних одиницях, що перешкоджає підвищенню якості надання суспільних послуг; затягуванню строків прийняття рішення про співробітництво; розподілу повноважень між центральними та місцевими органами влади без належного аналізу та оцінки наслідків передання певних функцій на нижчі рівні.

За результатами проведеного дослідження автори дійшли наступних висновків. По-перше, у контексті необхідності перерозподілу в Україні владних повноважень між центральним та регіональними органами влади з урахуванням специфіки регіонів, пропонується закріпити на законодавчому рівні принципи субсидіарності та пропорційності в якості основних принципів процесу децентралізації. При цьому важливо запровадити механізми, спрямовані на адаптацію повноважень до особливостей органів місцевої та регіональної влади, шляхом вжиття певних заходів. Наприклад, такі, які передбачають можливість для органів місцевої влади відмовлятися від певних повноважень і

передавати їх на вищий рівень або, навпаки, можливість об'єднувати повноваження.

По-друге, проект регуляторного акту має містити пояснення щодо відповідності принципам субсидіарності і пропорційності та супроводжувальні документи, в яких наведено обґрунтування фінансових і юридичних наслідків ухвалення акту, а крім того, підтвердження необхідності його ухвалення на рівні держави. Інтереси регіонів мають враховуватися під час оцінки впливу проектів нових регуляторних актів. Запропоновано під час розробки регуляторних актів для оцінки дотримання принципів субсидіарності та пропорційності ставити наступні питання: 1) чи може держава діяти? Чи проблема, що підлягає вирішенню, має загальнонаціональний характер та не може бути ефективно вирішена на регіональному чи місцевому рівні? Чи дали місцеві та регіональні органи влади їй повноваження здійснювати відповідні дії? 2) Чи повинна держава діяти? Або певні дії краще здійснювати на місцевому або регіональному рівні? Чи дії на рівні держави мають явні переваги у порівнянні з діями на регіональному або місцевому рівні через масштаби таких дій? Чи дії на рівні держави мають явні переваги у порівнянні з діями на регіональному або місцевому рівні через ефективність таких дій?; 3) чи можуть самостійні дії тільки на регіональному або місцевому рівні або відсутність дій з боку держави нанести значну шкоду інтересам регіонального та місцевого рівнів?

По-третє, доведено необхідність проведення комплексної модернізації чинного правового поля у питаннях забезпечення реалізації відносин між обласними, районними та міськими міст обласного значення радами, а також районними – із сільськими, селищними та міськими міст районного значення радами, що знаходяться на території іншої області. Це має забезпечити вищий рівень кооперації між областями, районами тощо, що мають спільну господарську структуру.